

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 215

Maribor, sreda 23. septembra 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din
Telefon: Uredn. 2440 Uprava 2455
Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifi
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Volitve bodo 8. novembra

Narodna skupščina se sestane k prvemu zasedanju 7. decembra

BEOGRAD, 23. septembra. Njeg. Veličanstvo kralj je podpisal ukaz o razpisu volitev za narodno skupščino. Določen je tudi dan prvega sestanka parlamenta, kateri se voli za dobo štiri let. Po tem ukazu bodo volitve v parlament v smislu čl. 54 nove jugo-

slovanske ustave v vseh kraljih države letos 8. novembra po določbah pred kratkim objavljenega volilnega reda. Dne 8. novembra izvoljeni parlament se bo sestel prvič dne 7. decembra t. l. k izrednemu zasedanju.

Poncet pri Hindenburgu

PCMENBEN NAGOVOR NOVEGA FRANCOSKEGA POSLANIKA NA NEMŠKEGA DRŽAVNEGA PREDSEDNIKA.

BERLIN, 23. septembra. Včeraj pred poldne je izročil svoje akreditivne državemu predsedniku Hindenburgu novi francoski poslanik v Berlinu François P o n c e t. Pri tem je imel na nemškega drž. predsednika nagovor, v katerem je med drugim dejal: Visoko poslanstvo, s katerim sem bil poverjen in katerega dalekosežnosti se popolnoma zavedam, nastopam v razmerah, ki dajejo povod za marsikakšno bojazen. Ves svet je v finančni in gospodarski krizi, ki traja že dolge mesece. Ljudje so vznemirjeni. Ta položaj zahteva od vseh držav, predvsem pa od Francije in Nemčije čim-

tesnejšega sodelovanja. Tako misli tudi francoska vlada, ki je izrazila to misel v Ženevi, še prej pa je dala to razumeti nemškimi ministrom o priliki njih obiska v Parizu. Francoska vlada želi z vsemi razpoložljivimi močmi okrepiti odnose z Nemčijo. Za svojo osebo bom storil vse mogoče, da k temu zblizanju čimbolj pripomorem. Upam, da me boste, g. predsednik, v tem stremljenju podpirali. Predsednik Hindenburg je prijazno odvrnil, da je tudi po njegovem naziranju potrebno delo vseh za sporazum med narodi, Nemčiji in Franciji pa je pri tem odmerjena še posebna vloga.

Klanja še ne bo konec

SPORAZUM MED JAPONCI IN KITAJCI JE ŠE DALEČ, KER OBE STRANI ODKLANJATA DIREKTNA POGAJANJA V SEDANJIH RAZMERAH.

LONDON, 23. septembra. Vojna groza na Kitajskem narašča. Kitajski politiki izjavljajo, da je njih država voljna prej žrtvovati 20 milijonov ljudi, kakor odstopiti Mandžurijo Japoncem.

TOKIO, 23. septembra. Ministrski svet, ki se je zaradi zadnjih dogodkov sestel pod predsedstvom mikada je ugotovil, da je vrhovni poveljnik japonskih čet v Koreji na lastno odgovornost odredil vojaške operacije v Mandžuriji. Vlada ne odobrava njegovega početja vendar ne more odpoklicati čet, ki so vdrle že pregloboko v Mandžurijo. Vlada je pristala na to, da se imenuje mešana komisija treh Japoncev in treh Kitajcev, ki bo obravnavala sporna vprašanja, med drugim tudi konflikt v Mandžuriji.

PEJPING, 23. septembra. Transsi-

birski ekspres je zletel v zrak. Eksploziral je zaradi bombe, ki so mu jo bili postavili na tračnice. Učinek je bil strašen, žrtev je mnogo.

KANTON, 23. septembra. Čangkajček, predsednik osrednje kitajske vlade je najavil svoj odstop.

ŽENEVA, 23. septembra. Društvo narodov se je včeraj bavilo z japonsko-kitajskim sporom. Japonski delegat je izjavil, da je prišlo do konflikta zaradi kitajskega izzivanja in da bi bilo najboljši, če bi se spor poravnal z direktnimi pogajanjmi med obema prizadetima vladama. Kitajski delegat, ki je dobil besedo po japonskem zastopniku pa je izjavil, da so direktna pogajanja tako dolgo izključena, dokler ni vzpostavljeno prejšnje stanje. Nato je lord

za drugim, banke, ki propadajo ali so pred propadom, skladišča, ki so polna neprodanih pridelkov, milijone brezposelnih, potem šele se bomo zavedli, da je Evropa zelo slabo pripravljena na odpor zoper uplive svetovne gospodarske krize, ki jo iz splošnih in globokih razlogov v celi Aziji in Ameriki prav tako čutijo kot v Evropi.

Vsičuje se potreba ekonomske preobrazbe. Od 52 delegacij, ki prihajajo z nepopolnimi instrukcijami svojih vlad v Ženevo, ne moremo pričakovati, da bodo našle lek zoper to globoko usidrano bolezen. Treba je sodelovanja vseh du-

ševnih in gospodarskih sil sveta. Trenutno Ženeva ni mnogo več kot akademija. Igra za usodo civilizacije se suče tokrat med Washingtonom, Parizom, Londonom in Berlinom.

Končno povdarja pisec, da je odločilna zlasti igra med Washingtonom in Parizom, ker vključ težki krizi, na kateri trpi Amerika in ki jo pričenjajo čutiti tudi v Franciji, ste ti dve deželi nele ohranili svoje finančne vire nedotaknjene, ampak — kar je še važnejše — ker sta ohranili duševno ravnotežje in zdravo sodbo. Obe morata to izkoristiti predno ne bo prepozno.

Cecil ugotovil, da so vsa dosedanja poročila o konfliktu nepopolna ter ni mogoče ugotoviti dejstev. Pozval je obe vladi, naj odtegneta čete iz zasedenega ozemlja in ustavita sovražnosti. Seja je bila potem prekinjena, da se delegati pogovore o nadaljnjem obravnavanju vprašanja.

Priprave za zlato konferenco

ŽENEVA, 23. septembra. Zdi se, da bo dobil predlog za mednarodno finančno konferenco, ki je prvotno izšel iz švedskih krogov, polagoma konkretno obliko. Konferenca se bo sestala pod naslovom mednarodne zlate konference po vzorcu bruseljske finančne konference iz l. 1920. Prizadeti krogi nameravajo pozvati na to konferenco tudi ameriške Združene države in sovjetsko Rusijo ter Turčijo. Gotovo je, da Amerika ne bo odklonila poziva, čeprav doslej še ni dala neuradnega pristanka, to pa zaradi tega, ker noče prevzeti rizika takšne konference nase. Jasno je dalje tudi, da se mora ta konferenca sestati čimprej. Govori se celo o terminu in sicer se navaja konec oktobra. V sredi oktobra se sestane splošna prometna konferenca Društva narodov. Če bi države pristale na spremembo, bi se ta konferenca odgodila, namestu nje pa bi se vršila finančna posvetovanja. Ta konferenca je tembolj zaželjena, ker danes ni države na svetu, ki ne bi bila interesirana na zlatega valutnem problemu.

LONDON, 23. septembra. Posledice usode angleškega funta se poznajo že na tečaju italijanske lire, ki je padla za pol odstotka.

Rusija in razorožitev

MOSKVA, 23. septembra. Litvinov je brzojavil Društvu narodov v Ženevi, da kratki rok, ki je še do razorožitvene konference, nikakor ne dovoljuje ruski vladi poslati v Ženevo k posvetovanjem svojega delegata. Navzlic temu pa je moskovska vlada pripravljena podpreti vsakršno razoroževanje in se pridružiti predlogu italijanske vlade vsaj v tem, da sprejmejo vse države obveznost zmanjšanja oborožene sile.

BUENOS AIRES, 23. septembra. Argentina je odklonila poziv k udeležbi razorožitvene konferen. Društva narodov in utemeljuje svojo odločitev z izgovorom, da je rok prekratek, zaradi česar se njena delegacija ne more dovolj pripraviti.

LONDONSKA BORZA ZOPET ODPRTA

LONDON, 23. septembra. Danes je bila borza normalno odprta. Prvotna nervoznost se je kmalu podela, posebno ko so ljudje videli, da se posli normalno razvijajo. Bankirji so bili zelo optimistični in si obetajo od vladnih ukrepov skorajšnjih uspehov.

NOV POSLANIK V PRAGI

BEOGRAD, 23. septembra. Bivši minister dr. Pravidar Grisogono je bil s kraljevim ukazom postavljen za poslanika v Prago.

ZIMA TRKA NA VRATA.

SARAJEVO, 23. septembra. Včeraj je tukaj zopet padel sneg in pokril ulice 5 cm visoko. Tramvajski promet je bil zaradi tega oviran.

Jules Sauerwein o usodi Evrope

Znameniti francoski publicist Jules Sauerwein, ki se mu v Ženevi, je napisal te dni zanimiv članek o položaju v Evropi in o Društvu narodov. On sam je stal že leta 1918 na stališču, da bi moralo Društvo narodov imeti polno avtoriteto, da bi moralo dobiti svoje lastno ozemlje — nekakšno vatikansko državo — in svojo vojsko, katero bi sestavile vse v Društvu narodov včlanjene države. Vse te velike sanje so ostale neizpolnjene, Društvo narodov je skromen gost švicarske vlade. Zato se od njega tudi ne more zahtevati, da bi imel potrebno moč za upotrebo velikih zdravil zoper težke bolezni. Društvo narodov je pač moglo z uspehom poravnati male spore (sporazum med Grško in Bolgarijo, likvidacija vprašanja nemško-avstrijske carinske unije brez ponižanja za obe državi itd.), ne more pa premestiti velikih gospodarskih težav, ne more ustaviti viharja, ki izpodjeda temelje Evrope. Na evropskem kontinentu in tudi v Novem svetu vidimo povsod, da je izpodreženo ravnotežje in da tri čiljenice vznemirjajo države in ljudi. Vidimo, da politična moč v državah zavzema vedno bolj ekstremne oblike, da evropske države nihajo med najbolj številno demagogijo in najbrutalnejšo diktaturo, da je mnogokje parlamentarizem brez moči in da na drugi strani tudi osebna moč, ki sicer varuje red, vendar ne more priti do rešitve velikih problemov. Vsaka izmed malih ekonomskih edinic, ki tvorijo Evropo, se skuša braniti napram sosedu ali ga pa napasti in si izsiliti mnogokrat namenoma in na splošno presenečenje dostop na sosedova tržišča. K temu se pridružujejo še stari elementi sovraštva med plemeni, kulturami in verami. Evropa še ni našla čarobne formule, da bi osvobodila svoje duševno osvobojenje, vključ mitovnim pogodbam, ali pa morda baš radi njih. Ta mali kontinent s 30 ustanavi, 30 carinskimi mejami, več ko 30 različnimi jeziki, 30 valutami in 30 zakonodajami je še vedno razrovan od spetk in ambicij in od trpljenja tisočev in milijonov manualnih in intelektualnih delavcev.

Mesec za mesecem prehajajo novi tisoči v tabor brezposelnih, pa ne le začasno, ampak takl, ki v svojem življenju sploh ne vidijo več nobene možnosti za redno in produktivno delo. Ti stotisoči postajajo v resnici, ne da bi moskovski propagandi trebalo le s prstom ganiti, boljše, ako pod pojmom boljše razumemo človeka, ki mu današnji družabni red ne daje nobene nade več na uspeh in ki izboljšanje svojega položaja pričakuje samo še od socialnega prevrata. To sliko moramo imeti pred očmi in se ne smemo dati varati od videza sreče, ki ga nudijo gotovi kraji v Evropi. Ne smemo soditi našega kontinenta po Franciji, ki je izjemno mirna in v blagostanju, in ne po Belgiji, Holandski, Skandinaviji ali nekaterih drugih srečnih deželah. Treba je marveč gledati trgovske in industrijske obrate, ki se zapirajo drug

**Otvoritvena predstava v mariborskem
gledališču**

...si je kupil par tesnih čevljev, da
bi nogel obliž izkoristiti.

Rogaška Slatina v statistični luči

Zdravilišče Rogaska Slatina izkazuje koncem avgusta skupni obisk 6214 gostov. Od tega je bilo 4734 gostov iz tuzemstva, 1480 gostov pa iz inozemstva. Število prenočnin od začetka sezone do 31. avgusta znaša 99.547. Tuzemskih gostov je dal največ Zagreb s savsko in primorsko banovino, takoj nato pride Beograd z okoliškimi banovinami, dočim odpade na Slovenijo samo 655 gostov. Značilno je, da je dravska banovina v glavni sezoni le slabo zastopana; domači gosti obiskujejo zdravilišče — enako avstrijskim — največ v posezoni. Od inozemstva je najjačja Madžarska; njen kontingent znaša 808 gostov. Na drugem mestu so Avstrijci (304), na tretjem Grki (120), na četrtem Italijani (92), na petem Čehoslovaki (52) in na šestem mestu Amerikanci (43). Druge države oziroma narodnosti iz inozemstva so minimalno zastopane.

Da si posezona še ni zaključena, je vendarle mogoče oceniti letošnjo sezono; v glavnem je o njej reči tole:

Obisk je bil v splošnem slabši od lanskega leta. Oslabitev frekvence se je čutila zlasti v predsezoni, meseca avgusta in pa v posezoni. Meseca julija pa je bil dotok gostov večji in povpraševanje po stanovanjih živahniješe ko lani. Slabši obisk v predsezoni in deloma v avgustu gre na rovaš splošne gospodarske depresije, odnosno točneje na račun pomankanja denarne gotovine, na kateri tipu zlasti nižji in srednji stan; koncem avgusta in tekom posezone pa ga je povzročilo nestalno, deževno in deloma tudi prav hladno vreme. Če bi bilo vreme v posezoni normalnejše — navadno je september v Rogaske Slatini najlepši mesec — bi imeli — vsi znaki govore za to — izredno močno posezono. Kljub padcu frekvence pa utegne biti število prenočnin na lanske višini — pojav, ki ga je pripisati dejstvu, da se je izboljšala kakovost publike, ki bivanja v zdravilišču ni skrajševala, marveč čisto — proti prvotni nameri — podaljšala. J. S.

Poziv planincem!

Člane Slovenskega planinskega društva, ki niso že poravnali članarine za l. 1931 (nekateri tudi za l. 1930) vljudo prosimo, da poravnajo takoj. Vabimo pa tudi nove člane za vstop v naše društvo. Članarina znaša letno Din 25.—, enkratna vpisnina Din 10.—, legitimacija Din 10.—. Ako je članarina do 31. marca tekočega leta poravnana, uživajo člani na podlagi legitimacije sledeče ugodnosti: Znižano vstopnino in prenočnino (za 30 do 50%) v kočah vseh tuzemskih in inozemskih slovanskih planinskih društev, ter nemškega društva Oesterreichische Bergsteiger Vereinigung Wien.

Vožnjo po železnicah (neomejeno število vožni) po polovični ceni, v skupinah 6 oseb, z osebnimi potniškimi vlakci, na vsako razdaljo, z brzimi vlaki za najmanj 50 km.

Prestop avstrijske meje, glasom sporazuma v turistovskem obmejnem prometu z Avstrijo.

Oskrbniki(ce) naših koč imajo strog nalog, da priznajo ugodnosti v kočah samo članom, kateri se z legitimacijo izkažejo, da so članarino za tekočo leto poravnali (termin 31. III.).

Ako se legitimacija uporablja za znižano vožnjo po železnicah, mora biti žigosana od železniške uprave (enkrat za vselej). Pozivamo člane, da oddajo takoj legitimacije v pisarni »Putnik«, da oskrbimo žigosanje. Za stroške posredovanja, poštnine in sl. je plačati Din 2 za vsako legitimacijo.

Legitimacija velja za prestop avstrijske meje samo tedaj, če je vidirana od pristojne policijske oblasti (Policijski komisariat, Sresko načelstvo). Ta vizum je prost vsake takse in kolektivne. Člani si ga naj oskrbijo sami. Prestop meje je dovoljen samo v turistovski opravi. Dosedanji člani, ki izstopijo iz društva, se prosijo, da to podružnici javijo in — zaradi evidence — vrnejo legitimacijo.

Mariborska podružnica SPD.

Kongres podmladka Rdečega križa Jugoslavije,

ki bi se imel vršiti 27. in 28. t. m., je odločen na nedoločen čas.

Tajnosti krimske Atlantide

PRASTARO MESTO NA DNU MOR-JA. — KMALU GA BOMO VIDELI V FILMU.

Sovjetska akademija za umetnostno znanost je dokončala sredi meseca avgusta raziskovanja krimske Atlantide, ki je pokopana na dnu Črnega morja. Tam leži v bližini Sebastopola tudi pod morjem prastaro mesto Hersones, ki ga je lani odkril profesor Grinjevič.

Več ko sto let že izkopavajo v bližini Sevastopola staro grško mesto Hersones. Izkopano mesto nazivljajo »Novi Hersones«. Toda že grški geograf prvega stoletja, Strabon, piše sledeče: »Za tretjim pristaniščem novega Hersonesa leži stari Hersones, ki je v razvalinah«. Učenjaki so se mučili dolgo vrsto let, da bi razrešili tajno tega »Strabonovega Hersonesa«.

Po triletnih pripravah je odkrila 1. 1930. ekspedicijska moskovskega arheološkega zavoda na dnu morja blizu hersoneškega svetilnika ostanke starih zidov in utrd, ki ležijo 4 in 16 metrov pod gladino. Nadaljnja dela so pokazala, da je treba iskati tajnost »Strabonovega Hersonesa« baš v morskih globinah.

Letos je organizirala državna akademija za umetnostno znanost ekspedicijsko, v kateri so bili arheološki in geološki oddelki, filmska skupina »Vodstokina« in oddelkec potapljalcev. Ta ekspedicijska naj bi sestavila načrt potopljenega mesta, določila njegov obseg in čas obstojanja ter vzrok njegovega propada. Kako je izvršila ekspedicijska profesorja Grinjeviča to precej zamotano nalogo?

Morsko gladino so porazdelili z barvanji v kvadrate. V vsakem kvadratu so določili trigonometrijskim potom izhodiščne točke za raziskovalna dela. Na vsaki teh točk je bila zasidrana ladjica, s katere se je spuščal potapljač v morje in raziskoval pod ladjico teren. Nato je javljali po telefonu: »Vidim zid, dolg pet metrov« itd.

Tako je uspelo sestaviti po dvomesečnem, neobičajno napornem delu načrt potopljenega mesta, ki ima obliko podkve. Obseg mesta ni velik: dol-

žina znaša 800 metrov, širina 400 metrov. Mesto je obdano z dobro ohranjenim zidom, na katerem je 18 vojnih utrd.

Notranjost mesta je v razvalinah, ki so vse obrasle z morsko travo in z algami. Te razvaline bodo področje za nadaljnja raziskovanja ekspedicijske.

Po črepinjah rdeče-glinastih in črnolakiranih posod ter po načinu polaganja temeljev so ugotovili, da je obstajalo mesto od IV. do II. stoletja pred Kristusom. Tako so popolnoma potrjeni Strabonovi podatki o »starem Hersonesu«. Hersones, ki so ga izkopali na kopnem, je namreč iz mnogo poznejšega časa. Po mnenju ekspedicijske je smatrati za vzrok propada mesta stalno potapljanje zemlje in pa potrese. To pa dokazujejo tudi dosedaj v morje izginuli deli hersoneškega polotoka.

Odkritje starega mesta na dnu Črnega morja nudi veliko možnosti za proučevanje javnega življenja v starem veku.

Celotno delo ekspedicijske je posneto za film. Prvikrat v zgodovini kinematografije je treba ugotoviti dejstvo, da se filmanje ni vršilo iz potapljaškega zvona, nego direktno pod vodo. Aparat za snemanje je bil zaprt v gumijasto napravo s steklenim oknom; imel je električni pogon. Operater V. Cejtin je delal zares herojski. Čim se je privadil težkemu potapljaškemu delu in obleki, se je spuščal dnevno štirikrat do petkrat pod vodo; to zmoredno seveda je najbolj izkušeni potapljači. Precej bistri vodi in dovršenemu objektivu se je zahvaliti za precej dobre posnetke, ki kažejo uredbo potopljenega mesta, gibanje rib in morskih živali, delo potapljačev itd.

Čez nekaj mesecev bo ta film izgotovljen in pred milijoni očmi gledalcev se bodo pojavile razvaline starega mesta in slika življenja na morskem dnu.

Dvajset novih spomenikov v Pragi

Praško mesto ima za celih deset let naprej izdelan načrt za javne spomenike. Načrt, ki predvideva tako dalekosežno reformo zunanjega lica češkoslovaške prestolnice, obsega tudi projekt za dokončno ureditev praških javnih vrtov in nasadov. V teh parkih bodo postavili spomenike vsem znamenitim češkim možem. Med njimi v prvi vrsti pisatelju Svatopluku Čehu, ki bo stal na drugi strani reke Vltave na Letni. Dlje se postavi spomenik tragično premrlemu sotrudniku predsednika Masaryka in Beneša za čsl. narodno osvobodjenje, generalu Štefaniku. V drugih parkih pa se odkrijejo spomeniki sledečim možem: Erbenu, Bezruču, graditelju čsl. državnih financ dr. Rašinu, Janu Nerudi, Boženi Nemcovi, Čelakovskemu in drugim. V starodavni zgradbi Karlove univerze bo stal spomenik Jana Amosa Komenského. Ko bo končan veliki most čez Vltavo, se bo začelo delati tudi na takozvanem Jiraskovem mostu. Pred njim bo stal spomenik pisatelja Jiraska. Nadalje so v Pragi projektirani spomeniki mecenu Hlavki in utemeljiteljima Sokolstva Tyršu in Fügnerju.

Nove orjaške električne lokomotive

Promet na Gotthardski progi v Švici, po kateri se pretežno izmenjavajo produkti severa in juga, raste neprestano od leta do leta. Dosedanje električne lokomotive so za preveliko število potniških in tovornih vlakov preslabe. Zato se je odločilo ravnateljstvo švicarskih zveznih železnic za nabavo dveh novih električnih lokomotiv, ki bosta kos ojačanemu prometu, v prvi vrsti pa ojačenju vlakov. Ta dva električna orjaka sedaj gradijo in bosta v kratkem predana v promet. Ti dve dvojni lokomotivi lahko vlečeta tudi dol-

ge vlake, ki prihajajo iz Nemčije in so obteženi s 1400 do 1500 tonami. Lokomotive sta tako zgrajeni, da bosta premagali Gotthardski vzpon 26 pro mille z brzi 50 kilometrov na uro, brez vlakov pa celo s hitrostjo 62 kilometrov na uro. Lokomotive sta grajeni zelo natančno in na temelju izkušenj na švicarskih železnicah z električnim pogonom. Združeni sta pravzaprav dve lokomotivi v eno celoto; s tem naj bi se dosegel večji efekt. Obe zedinjeni v eno lokomotivo bosta imeli štirinast osi. Transformatorji so v sredini vsake pollokomotive. Glavne značilnosti teh lokomotiv so skupna dolžina 34 m, oddaljenost skrajnih osi vsake pollokomotive 12 in pol m, oddaljenost skrajnih osi pri celi lokomotivi 29 m. Pri eni lokomotivi znaša premer koles 1.60 metra, pri drugi pa 1.35 m. Ta druga bo služila pretežno za tovorni promet. Največja brzina, ki jo bo mogoče doseči, bo znašala okrog 100 km na uro; to se bo izvedlo seveda le v najnujnejših slučajih. Skupna teža ene lokomotive je 244 ton, druge pa 245 ton; to seveda pri delu na progi.

Ta dva velika električna orjaka sta nov dokaz, da je Švica na področju tehnike električnih lokomotiv daleč pred drugimi državami.

Kongres ortopedov v Brnu.

Dne 28. sept. t. l. bo v Brnu kongres ortopedov, ki ga je sklicala češkoslovaška ortopedska družba. Udeležila se bo kongresa tudi jugoslovenska ortopedska družba in bosta njen predsednik dr. Spišić iz Beograda ter dr. Minař iz Ljubljane tudi imela na kongresu referate.

V Zlinu najcenejši električni tok.

Iz Zlina na Moravskem javljajo, da je elektrarna Batjovih tvornic sklenila znižanje cene za električni tok za preskrbo Zlina in občine Veliki Zlin na 1 Kč za kilovatno uro. Tako ima Zlin danes najcenejšo elektriko v celi ČSR.

Sport

Tekmovanje za nogometno prvenstvo mariborskega okrožja

se v nedelje, dne 27. t. m. nadaljuje in sicer se srečajo v Mariboru SK Mura: SK Železničar rezerva in SK Rapid I: ISSK Maribor rezerva.

Medklubski odbor LNP službeno.

V nedeljo, dne 27. t. m. se vrše sledeče tekme: ob 10. na Rapidovem igrišču prvenstvena tekma SK Rapid ISSK Maribor rezerva; ob 14. na igrišču ISSK Maribora prvenstvena tekma SK Mura (Murska Sobota):SK Železničar rezerva in ob 16. prvenstvena tekma SK Svoboda (Ljubljana):SK Železničar. Službujoči odbornik dopoldne g. Lorber, popoldne g. Fišer. — Tajnik.

Jugoslavija na Balkanijadi v Sofiji.

Jug. nogometni savez je sklenil, da se udeležijo balkanskih olimpijskih iger, ki se pričnejo v nedeljo, dne 27. t. m. v Sofiji. JNS je nominiral sledečo moštvo, ki bo zastopalo Jugoslavijo: Spasić, Ivković, Tosić, Arsenijević, Premerl, Marušić, Tirnanić, Marjanović, Sotirović, Vujanović in Zečević.

Drobne sportne vesti.

Doberlet, popularni igralec SK Ilirije je bil pri kazenskem odboru JNS kaznovan z dvomesečno zabrano igranja zaradi žalitve sodnika Goraniča pri tekmi s Haškom v Zagrebu. Zabrana traja do 29. oktobra. Za sličen prestop v tekmi Hajduk:Concordija v Splitu je kaznovan Bonačić (Hajduk) s trimesečno zabrano.

Šestnajstletni japonski dijak Shozo Makino je postavil v Osaki nov svetovni rekord v plavanju na 800 m. Prekosil je svetovni rekord Francoza Tarisa za tri sekunde.

V San Franciscu je ameriška prvakinja Miss Helen Madison postavila dva nova svetovna rekorda. 300 m je preplavala v 3:58 min., 500 m pa v 6:43.2 min.

Kapetan francoskega moštva za Davisov pokal Pierre Gilon je sestavil seznam najboljših tenis-igralcev na svetu in sicer: 1. Cochet (Francija), 2. Elsworth Vines (USA), 3. Austin (Anglija), 4. Frankie Shields (USA), 5. F. Perry (Anglija), 6. Borotra (Francija), 7. G. Lott (USA), 8. I. Doeg (USA), 9. Sydney Wood (USA), 10. Jiro Satoh (Japonska).

Zaradi slabega položaja, v katerem je Nemčija, je njihov smuški savez sklenil, da ne bo odposlal reprezentance na olimpijske igre v Lake Placid.

Tekmovanje za nogometno državno prvenstvo se v nedeljo, dne 27. t. m. nadaljuje in sicer se srečajo: v Beogradu BSK:Concordia; v Zagrebu Gradanski: Mačva in v Splitu Hajduk:Sašk.

Poslanica z drugega sveta

Sir Oliver Lodge, sloviti angleški matematik in fizik, veruje v nesmrtnost duše tako trdno, da je sklenil to eksperimentalno dokazati. Pred kratkim je imel v Oxfordu predavanje, v katerem je poslušalcem pred duhovniki obljubil, da bo skušal priti v stik z živimi ljudmi po smrti, če mu bo za to le dana priložnost. Poslal bo živim oznanilo, ki ga je že napisal in zapečatil. Zapečaten pismo, ki vsebuje tajno, za katero ne ve na svetu živa duša razen Lodgeja, je izročil učenjak angleški Society for Psychical Research. Njegova vsebina ni, kakor rečeno, nikomur znana. Po svoji smrti kanj Lodge povedati živim ljudem, kaj stoji v pismu in s tem dokazati nesmrtnost duše. Končno je Lodge povedal publik, da je že večkrat sprejel poročila z drugega sveta. Poročila sta mu poslala njegova pokojna žena in umrli sin.

Največja preproga sveta

Je bila doslej ona v londonskem kraljevem gradu. Sedaj pa je izdelala tvrdka Ginzkey v Maffersdorfu za Waldorf-Astoria-hotel v Newyorku preprogo, ki meri nič manj ko 350 kvadr. metrov, je težka 3000 kg in ima 12 milijonov vzbov. Že 1. 1929 je ista tvrdka izdelala za neki ameriški kino preprogo, dolgo 23 in široko 14 metrov. Pri nakladanju na parnik v hamburški luki so imeli z ogromno preprogo velike težave. Kako bodo naložili ta novi kolos, sam Bog ve!

Dr. O. Ilanig.

Dva soseda

Povest iz preteklega stoletja.

Volilci so zvesto poslušali, toda razumeli niso ničesar. Zato stopi Dolnik naprej ter reče z dostojnim, a odločnim glasom:

»Gospod okrajni glavar, tukajšni prebivalci in te-
daj tudi volilci ne razumejo nemškega jezika, zato
prosimo, da se jim razloži to tudi v slovenščini.«

Okrajni glavar je pogledal srepo govornika ter
zardel v obraz. Videti je bilo, da ga je ta prošnja prav
neprijetno dirnila. Bil je v zadregi, ker ni znal sloven-
ski, zato je skušal dopovedati Dolniku, da vendar vsak
toliko razume, da ve, kaj se ima danes tukaj goditi.

Toda Dolnik ni odnehal, tudi iz sredine njegovih
prijateljev so se slišali glasovi:

»Mi ne razumemo nemščine, razložite nam to v
slovenščini.«

Okrajni glavar je nekaj mrmral, blizu stoječi Ob-
lak, ki je razumel nekaj besed, je trdil, da je slišal be-
sedo »Fanatikeri«. Vznevoljeni vodja volitev je zauka-
zal nato z rezkim glasom pisarju, naj razloži dotične
določbe v slovenščini, kar je ta tudi storil, pri čemur
je pa rabil skoro polovico le nemških besed, katerim
je dodal slovenske končnice.

Ko je bilo zadoščeno vsem predpisom pred volitvi-
jo se je začelo oddajanje glasov, ki je bilo javno in
ustmeno.

Odločno in glasno je napovedal Mlinar može, ka-
tere hoče voliti, na čelu Mihaela Dolnika. Njemu so sle-
dili drugi Dolnikovi somišljeniki ter istotako volili. Bila
je lepa vrsta volilcev, ki je oddala glasove za Dolniko-
vo stranko.

Okrajni glavar je gledal srepo na te volilce. Pri
vsakem je natanko pazil, ali so izpolnjeni vsi pogoji,
toda ni mogel najti ničesar, kar bi utemeljilo zavrnitev
kakega volilca. Nemirno se je gibal na stolu sem in tja,
dostikrat vzel ščipalnik v roke, ga brisal, ter zopet na-
taknil na nos.

A še dosti bolj razburjen je postal Cestnik sam.

Dosedaj so volili le on in štirje drugi njegovi pri-
staši. Nemirno je hodil po hiši ter gledal, odkod pridejo
napovedani volilci. Svedrovca in Burjana ni dobil pred
oči, eden njegovih volilcev je sporočil, da je moral Za-
muda v trg po babico, ker je žena na porodu.

»Pa kje sta Svedrovec in Burjan,« vpraša zopet
ves razburjen Cestnik pristasa Cafuta.

»Videl sem ju prej tam zadaj za uto, pomignila sta
mi, in sem tudi šel tja, dobro sem se založil, hvala lepa,
ko bi le bile vsak teden volitve, potem bi mi šlo do-
bro.«

»Tiho bodi o tem, da Dolnikovi nič ne zvedo, tudi
glavar bi se hudoval in mi vzel še koncesijo, zdaj pa
glej, da jih pripelješ sem. V pol ure se konča volitev,
Dolnikovi so že vsi prišli, a mojih ljudi pa ni.«

Prijel se je za glavo ter šel zopet gledat pred hišo,
nato pa zopet v volilno sobo, kjer se je vsedel v kot.
Nemirno je gledal, kdaj se odprejo vrata ter pri-

dejo njegovi volilci. Zdajci so šla na stečaj in vstopila
sta še dva moža, mala kočarja Robida in Slama; bila
sta Cestniku nekaj dolžna ter mu zaradi tega tudi ob-
ljubila, da ga volita; zanesel se je, da bosta držala be-
sedo.

Toda, glej čudo; ko se dvigne glavar, da zve, koga
volita, sta napovedala glasno, da sta za Dolnika. Zapi-
salo se je in volilca sta odšla.

Cestnik je bil izven sebe, zapustil je razburjen vo-
lišče, stopil za odhajajočima, malo pokasljaj ter rekel:
»Tako, tako, besedo sta snedla, le spomni se, da
sta napisana na dverih, drugi teden bo vaju imel že
odvetnik v delu.«

»Ni treba groziti,« odvrneta oba, »teh borih grošev
že še zmoreva, tu jih imaš, saj si jih itak potreben.«

Rekli sta položila vsak dolžni delež na mizo v ve-
ži ter odšla, ko sta se prej še prepričala, da je Cestnik
zbrisal njuni imeni.

»Dolnik je vama posodil denar,« je siknil Cestnik,
»le čakaj, ti potuhnjenec.«

»O nikar ne misli na Dolnika,« se odrežeta ta dva,
»midva ne sprejemava Judeževih grošev kakor tvoji
priganjači.«

»Preslepti so vaju ti hinavci,« se zadere Cestnik,
»se bosta še kesala.«

»O nisva tako zabita,« uvidela sva sama in tudi
najine žene so to potrdile, da je poštenost pri Dolniko-
vih.«

»Izrabljati vaju hočejo, da bi jima bila sužnja.«

»Ha, ha, ta pa je dobra, to je tvoja lastnost; če bi
še hodila dalje k tebi, bi naju tako spravil na nič. Sedaj
nas samo rabiš, da bi zlezel na županov stol, potem bi
nas pa poglal iz hiše. Pravi čas je še bil, da sva poslu-
šala tudi najine žene.«

»Pahnjene babe, ki se vmešavajo v politiko in
zmešajo svojim možem glave,« se razlezi Cestnik, po-
gleda na uro, nato pa se prime za glavo ter reče sam
pri sebi:

»Še deset minut, potem je konec, kje vendar tičita
Svedrovec in Burjan, rekla sta, da privedeta omahljiv-
ce, ter volita nazadnje.«

V tem trenutku pride tudi Cafuta sem od vogla.

»Si videl kje Svedrovca in Burjana? Zadnji čas je,
da oddasta glasove, ali nista v uti, jaz ne smem proč,
ker moram biti tukaj pri volitvah.«

»Videl jih nisem,« odvrne ta; poznalo se mu je, da
je že precej globoko pogledal v kozarec.

»Toda pa steci in jima reci, da naj takoj prideta,«
veli Cestnik ter stisne Cafuti goldinar.

»Bom, bom,« reče ta, shrane denar v žep ter vesel
odide.

Cestnik se vrne zopet na volišče, se vsede v kot
ter nemirno gleda skozi okno.

»Ali ni nič več volilcev zunaj,« ga vpraša okrajni
glavar.

Cestnik je dobro razumel to vprašanje, češ, kje so
tvoji ljudje, stvar stoji za te slabo.

»Nobenega ni,« odgovori razburjen, ter gre zopet
iz sobe gledat, če že prihajata Svedrovec in Burjan. A
kakor je tudi gledal na vse strani, tako jih ni bilo. Urno
skoči za hišo v ufo, kjer je bila okrepčevalnica za nje-
gove pristaše, toda nobenega ni bilo, pač pa je izgini

tudi veliki vrč z vinom in tudi klobas ni bilo več.

»Nesramna lažnjivca, goljufa,« je zagodrnjal Cest-
nik, ves rdeč od jeze, »z vinom in jedili sta odšla, vo-
lit pa ne prideta, o ta hinavščina.«

Urno se obrne, steče nazaj v hišo in stopi na vo-
lišče.

»Ni nikogar več?« vpraša še enkrat glavar s po-
sebnim povdankom razburjenega Cestnika.

»Nikogar ni več zunaj,« odvrne ta ves pobit in
bied.

»Toda pa moramo končati, ura je itak že prete-
kla,« reče glavar z zategnjenim glasom, kakor bi še ho-
tel čakati, da pride kak Cestnikov volilec.

Dolnikovi tovariši Mlinar, Oblak, Potočnik, Roka-
vec in Dolnik sam so sedeli v kotu ter opazovali vsi
potek volitev. Brala se jim je zadovoljnost z obraza,
saj so videli kakšne vspehe je dosegel Cestnik.

Čakali so tedaj mirno na izid; ne tako pa Cestnik,
saj je vedel, da je njegova stvar zgubljena.

Volitev se je zaključila, pisar je prečital iz zapisni-
ka, koliko je dobil ta in oni glasov.

Nevoljno je gledal glavar, ko je vedno slišal le
Dolnikovo ime. Niti pogledati ni mogel več na tisto
stran, kjer je ta sedel.

Ko je naznanil pisar, da je prečital izid ter sestavi
število glasov, katere je dobil vsak posameznik, se je
dvignil okrajni glavar, si poravnal ščipalnik, očitno
vznemirjen ter sporočil z nosljajočim glasom:

»Pri današnjih volitvah je glasovalo 50 volilcev.
Od teh so dobili Dolnik 45, Cestnik pa 5 glasov, iz-
voljen je tedaj Mihael Dolnik in z njim može, na ka-
tere je odpadlo enako število glasov. Dališa navodila
pridejo plimeno. S tem zaključujem volitve.«

Rekli, je podpisal s tresočo se roko predloženj mu
zapisnik, se dvignil ter zapustil sobo, ne da bi pogle-
dal Dolnika. Pisar je spravil vse stvari skupaj ter šel
za glavarjem, katerega je došel ravno pri hišnih vratih
ter slišal, ko je rekel Cestniku v nemškem jeziku:

»Skandal, kaj pa ste delali.«

»Gospod okrajni glavar...« je jecjal ogovorjen,
toda ta ga ni več pogledal, se vznevoljen vsedel na
voz in niti ni odzdravil potrtemu gostilničarju, ki je
pozdravljaj v vsej ponižnosti.

»Tožiti bi seve moral,« reče Cestnik nekako po-
časno in negotov, »saj sem tedaj sicer zagrozil Dol-
niku, da bom to storil.«

»Na kaj pa še tedaj čakaš,« se razhudi Planinsek,
»ali misliš, da te bo Dolnik prosil, da ga tožiš. Če te-
ga ne napraviš, potem ne vem, kaj bodo mislili tr-
žani o tebi, posledica bi bila, da boš lahko muhe ovil
po hiši, namesto da bi stregel gostom.«

»Kaj takega se ne sme zgoditi,« se je razvnel Cest-
nik. »Kar jutri grem in sicer k odvetniku v Maribor.
Doktorja Suhadolnika nič ne maram, ker je le preveč
prijazen s temi novimi Slovenci.«

»Prav imaš, le nemškega odvetnika si vzemi, boš
že videl, kako bo potlačil ošabnega Dolnika.«

»Zaslужil bi to, saj danes se je nosil kakor pav na
dvorišču; misli si je, da se mu mora že klanjati kar
cela občina.«

Pilinska peč,
večja, popolnoma nova, ugodno na
prodaj. Naslov v upravi. 2780

Pomočnika in vajenca
sprejme takoj krojaštvo, Pobrežje, Zr-
kovska cesta 33. 2779

Dame pozor!
Novost. Specijalno barvanje las z naj-
novejšim preparatom sedanjosti v vseh
nuancah. Za vsako barvanje garanti-
ramo in prevzamemo osebno odgo-
vornost. Salon Mrakič, Maribor, Can-
karjeva ulica 1. 2786

Iščem večjo sobo
z vso domačnostjo pri boljši, prijazni
rodbini. Ponudbe na upravo pod »Uči-
telj«. 2785

Odletel
je danes jutraj kanarček iz Koroščeve
ulice proti parku. Komur je o njem kaj
znano, naj javi, oziroma naj ga odda
proti nagradi v Koroščevi ulici 2/II. 2783

Sladki vinski mošt
po Din 8 točl Mariborski dvor, Osel. 2773

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago
izvršuje poceni, hitro in okusno Franje
Ambrožič. Grajska ulica 3 za kavarne
»Astoria«. X

Rabljeni avto in moto gumi plašče
kupi v vsaki količini mehanična de-
lavnica Justin Gustinčič. Tattenbacho-
va ul. 14. 1566

Dve poštenti gospodični
vzameš na stanovanje. Naslov v upr.
Večernika. 2781

Veliko izbiro
vsakovrstnih pletenin, oblek, jopic,
vest, puloverjev itd. po zelo znižani
ceni priporoča pletarna Vezjak, Mar-
bor, Vetrinjska ulica 17. Naročila po
meri, kakor vsa popravila se izvršijo
točno in ceneno. 2491

Zahvala

Za takojšnjo izplačilo pripadajoče podpore po
smrti moje matere gospe Klare Mulec izrekam

»LJUDSKI SAMOPOMOČI« V MARIBORU

najlepšo zahvalo in priporočam to neprecenljivo
društvo vsakemu v takojšnji pristop.

Maribor, dne 19. septembra 1931.

2784 FRANC MULEC.

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Starši!

Začetek šole je tu!

Ne pozabite, da dobite vse šolske knjige in
šolske potrebščine najboljše in najceneje pri

Tiskovni zadrugi, Maribor

Aleksandrova cesta 13